

สว. 4/20.1
12054
13.406

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ 1888
วันที่ 13.054 เวลา 08.506

ที่ ทส ๐๒๒๐.๓/ ๕ ๓ ๓

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง การดำเนินการของรัฐต่อการคิดค่าความเสียหายจากประชาชนในการทำให้เกิดภาวะโลกร้อน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๖/๓๑๓๒ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓
๒. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๖/๔๔๑๖ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๓
๓. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๒๓๓๘๙ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เอกสารสรุปย่อ เรื่อง รายงานผลการพิจารณา/ผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีฯ
๒. สำเนาหนังสือ กรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐.๖/๐๓๒๖๑
ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑
๓. สำเนาหนังสือ กรมบังคับคดี ที่ ยธ ๐๕๒๑.๐๑/๑๒๒ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี แจ้งว่าสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง การดำเนินการของรัฐต่อการคิดค่าความเสียหายจากประชาชนในการทำให้เกิดภาวะโลกร้อน โดยแจ้งว่านายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งมอบให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานหลักรับไปพิจารณาร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำรายงานผลการพิจารณาและผลการดำเนินการ นั้น

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเรียนว่า

๑. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดประชุมหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันพิจารณาความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง การดำเนินการของรัฐต่อการคิดค่าความเสียหายจากประชาชนในการทำให้เกิดภาวะโลกร้อนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ซึ่งได้รับความเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งจากผู้เข้าร่วมการประชุมดังกล่าว เพื่อใช้ประกอบเป็นแนวทางในการดำเนินการในเรื่องนี้ต่อไป ทั้งนี้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำสรุปผลการพิจารณาความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฯ (ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) ซึ่งสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๑.๑ การศึกษาวิจัยของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นข้อเท็จจริงที่เป็นข้อมูลทางวิชาการ จึงไม่จำเป็นต้องจัดทำประชาพิจารณ์ แต่อย่างไรก็ตามภาครัฐก็สามารถเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องดังกล่าวได้ และอาจมีการศึกษามูลค่าของระบบนิเวศเชิงพื้นที่ เพราะในแต่ละพื้นที่จะมีมูลค่าไม่เท่ากัน (กรณีป่าชายเลนจะมีมูลค่ามากกว่าพื้นที่ที่มีระบบนิเวศป่าบก) และจัดทำขอบเขตพื้นที่หรือแผนที่ให้ชัดเจนแล้วประกาศต่อสาธารณะหรือในเว็บไซต์ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบ

๑.๒ การฟ้องคดีแพ่งที่อยู่ระหว่างดำเนินคดีควรมีการดำเนินการต่อไป เพราะถ้าไม่ดำเนินคดีอาจมีกลุ่มบุคคลหรือประชาชนที่ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายมาฟ้องร้องได้และเข้าช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งการดำเนินคดีดังกล่าวมิได้เป็นการฟ้องร้องที่ประชาชนทำให้เกิดภาวะโลกร้อน แต่เป็นการฟ้องร้องในกรณีที่มีการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ สำหรับป่าไม้ที่มีระบบนิเวศที่สมบูรณ์ย่อมมีมูลค่าทางเศรษฐกิจทั้งโดยตรงและโดยอ้อมสูง หากใช้ข้อมูลการวิจัยเพื่อเป็นค่าปรับจากเหตุทำลายทรัพยากรหรือระบบนิเวศกับผู้บุกรุกที่ถูกดำเนินคดีควรจะนำฐานข้อมูลเดียวกันไปใช้ในการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม/ค่าเช่าในการขอเข้าทำประโยชน์ในเขตพื้นที่ป่าไม้ประเภทป่าสงวนแห่งชาติหรือป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๔ เพื่อความยุติธรรมและเป็นมาตรการในการบริหารจัดการป่าเพื่อมิให้เปลี่ยนแปลงสภาพป่าเป็นอย่างอื่น

๑.๓ กรณีนโยบายโฉนดชุมชน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยินดีสนับสนุน เพียงแต่ต้องมีการแก้ไขประเด็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าให้ถูกต้องก่อนสำหรับการแก้ไขปัญหพื้นที่ทับซ้อนระหว่างรัฐกับราษฎร ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อจัดทำฐานข้อมูลแนวเขตที่ดินของรัฐ และฐานข้อมูลแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ สำหรับใช้ในการพิสูจน์สิทธิในที่ดินและตรวจสอบการบุกรุกที่ดินของรัฐ

๑.๔ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญและดำเนินการในเรื่องการศึกษาพัฒนาองค์ความรู้และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ พร้อมทั้งได้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ปัญหาโลกร้อนให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้รับทราบข้อมูลที่ชัดเจน

๒. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ใคร่ขอเสนอข้อคิดเห็น/ข้อชี้แจงเพิ่มเติมบางประการ ต่อข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในประเด็นเรื่อง รัฐบาลควรดำเนินการให้มีการถอนฟ้องคดีแพ่ง ที่อยู่ระหว่างดำเนินคดีเรียกค่าเสียหายจากประชาชนที่เป็นเกษตรกรที่ก่อให้เกิดภาวะโลกร้อน และยุติการบังคับคดีในรายที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว ดังนี้

๒.๑ กรณีการจับกุมดำเนินคดีกับราษฎรที่อุทยานเขาปู่-เขาย่า ดังกล่าว มิใช่เป็นการฟ้องร้องคดีแพ่งที่ประชาชนทำให้เกิดภาวะโลกร้อน แต่เป็นการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากการทำลายทรัพยากรป่าไม้ ตามมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งได้บัญญัติให้ผู้กระทำหรือละเว้นการกระทำ โดยมีขอบด้วยกฎหมายอันเป็นการทำลาย หรือทำให้สูญหาย หรือเสียหาย แก่ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐ หรือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐตามมูลค่าทั้งหมดของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย สูญหาย หรือเสียหายไป และการฟ้องร้องได้มีการเรียกค่าเสียหายที่มีผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กันทั้งดิน น้ำ ป่าไม้ และบรรยากาศ ไม่ใช่เฉพาะปัญหาโลกร้อน

๒.๒ การฟ้องร้องดำเนินคดีที่เกิดขึ้น เป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยการปฏิบัติหน้าที่ ก็จะมีผลตามฐานการปฏิบัติหน้าที่

๒.๓ ในส่วนของการยุติการดำเนินคดี การยุติการบังคับคดี ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการดำเนินคดี เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของกระทรวงการคลัง โดยในชั้นดำเนินการพิจารณาของศาล (ระหว่างคดี) คู่ความ(โจทก์-จำเลย) กระทรวงการคลังได้ให้อำนาจส่วนราชการเจ้าของคดีและพนักงานอัยการ ผู้ดำเนินคดีร่วมกันพิจารณาประเมินประโยชน์ความได้ในคดีความที่มีทุนทรัพย์ไม่เกิน ๒ ล้านบาท และสำหรับคดีที่มีทุนทรัพย์เกิน ๒ ล้านบาท ให้ส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณา ในกรณีคดีความดังกล่าว กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้หารือกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลังแล้ว ในกรณีจะยุติการดำเนินคดีหรือยุติ

การบังคับคดี ได้หรือไม่ นั้น ซึ่งต่อมากรมบัญชีกลาง ได้มีหนังสือตอบข้อหารือ (ดังรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒) ซึ่งสรุปได้ความว่า “... เนื่องจาก คำพิพากษาส่วนแบ่งก็ได้พิจารณาว่าการกระทำดังกล่าวว่าเป็นกรณีร้ายแรง โดยผลของคำพิพากษาของศาลมีเหตุผลสมควรที่จะต้องดำเนินการตามกฎหมาย เพื่อให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม และมีให้เป็นแบบอย่างที่ไม่ถูกต้องแก่บุคคลอื่นที่คิดจะกระทำผิดเช่นนี้อีก...” ซึ่งขณะนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขอเรียนว่าคดีความดังกล่าว อยู่ในขั้นตอนของการบังคับคดีแล้วซึ่งไม่สามารถประนีประนอมยอมความกันได้

๒.๔ ประเด็นการชะลอหรือยืดการบังคับคดีออกไปได้หรือไม่ และจะสามารถผ่อนปรนหรือลดภาระจากหนักเป็นเบาของผู้กระทำความผิดได้หรือไม่ นั้น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีหนังสือหารือกับกรมบังคับคดี เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๓ และกรมบังคับคดี ได้มีหนังสือ ที่ ยธ ๐๕๒๑.๐๑/๑๒๒ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๔ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓) โดยมีความเห็น ดังนี้

๒.๔.๑ ในการฟ้องคดีแพ่งเพื่อเรียกค่าเสียหาย ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ และศาลมีคำพิพากษาแล้วหากลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องดำเนินการบังคับคดีเอาทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษายกในกำหนดระยะเวลา ๑๐ ปี นับแต่วันมีคำพิพากษา หรือคำสั่ง ตามมาตรา ๒๗๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ในประเด็นการชะลอหรือยืดการบังคับคดีออกไปนั้น เจ้าหนี้ตามคำพิพากษามีสิทธิที่จะดำเนินการบังคับคดีเมื่อใดก็ได้ ภายในระยะเวลา ๑๐ ปี และหากได้ดำเนินการบังคับคดีแล้ว เจ้าหนี้ตามคำพิพากษายังสามารถที่จะงดการบังคับคดีไว้ได้ ทั้งในกรณีที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาประสงค์จะงดการบังคับคดีนั้นเอง โดยได้รับความยินยอมจากลูกหนี้ตามคำพิพากษา ตามมาตรา ๒๗๒ (๓) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และในกรณีที่มิคำสั่งศาลให้งดการบังคับคดีไว้ ตามมาตรา ๒๗๒ (๒) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

๒.๔.๒ การผ่อนปรนหรือลดภาระจากหนักเป็นเบา นั้น แบ่งเป็นได้ ๒ กรณี คือ

(๑) การผ่อนปรนระยะเวลา เป็นสิทธิของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในอันที่จะดำเนินการบังคับคดีเมื่อใดก็ได้ หรือจะงดการบังคับคดีไว้ก็ได้ ตามระยะเวลาและวิธีการที่กฎหมายกำหนด ตามข้อ ๒.๔.๑

(๒) การผ่อนปรนค่าเสียหาย เห็นว่าเป็นอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของกระทรวงการคลัง ตามที่กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือแจ้งให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ทราบ

อนึ่ง สำหรับ เรื่องการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับความเสียหาย นั้น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนารูปแบบของการประเมินมูลค่าความเสียหายด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในทุกพื้นที่ ลดความยุ่งยาก และเพิ่มความสะดวกในการพิจารณาพิพากษาคดีความ โดยขณะนี้อยู่ระหว่างขั้นตอนกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อการประเมินมูลค่าความเสียหายด้านสิ่งแวดล้อม เป็นที่ยอมรับและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ต่อไป

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเรียนว่าได้ตระหนักถึงปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรเรื่องที่ดินทำกิน ในกรณีต่างๆ ปัญหาข้อพิพาทระหว่างราษฎร และหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งมีอยู่อย่างต่อเนื่อง อันมีสาเหตุมาจากความไม่ชัดเจนเรื่องสิทธิครอบครอง และเรื่องของแนวเขตพื้นที่ป่า ดังนั้นกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้จัดทำ “โครงการเร่งด่วนเพื่อแก้ไขปัญหาการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ของประเทศ” ขึ้น เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลแนวเขตพื้นที่ดินของรัฐประเภทป่าไม้ โดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ ที่จะทำให้ประเทศไทยมีคลังข้อมูลแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศย้อนหลัง

ไปจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นการนำหลักการทางวิทยาศาสตร์มาใช้เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่จะใช้ในการพิสูจน์ตรวจสอบสิทธิครอบครองที่ดิน เพื่อรัฐบาลจะได้นำไปกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินอย่างเป็นธรรม และเป็นการนำไปสู่การบริหารจัดการที่ดินของรัฐ และการจัดหาที่ดินทำกินให้แก่ราษฎรอย่างมีประสิทธิภาพในที่สุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุวิทย์ คุณกิตติ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โทร. ๐ ๒๒๖๕ ๖๒๕๕

โทรสาร ๐ ๒๒๗๘ ๘๖๔๔